POLITISK KRONIK

UDLANDET

Oktober 1950

1. Den nye forfatning for Vest-Berlin, hvorved byen bliver et „land" i den vesttyske republik, træder i kraft.
2. Chefen for den amerikanske E. C.A. mission i Grækenland meddeler den græske regering, at hjælpen til Grækenland vil blive yderligere reduceret, hvis ikke de nødvendige finansielle og administrative reformer bliver gennemført.
3. Den østrigske regering afviser det kommunistiske ultimatum med trusel om generalstrejke og meddeler de tre vestmagters repræsentanter, at russiske officerer hindrer det østrigske politi i at gribe ind overfor strejkende og demonstranter.

   I Brasilien afholdes under uroligheder præsidentvalg.

   Det amerikanske udenrigsministerium fralægger sig ansvaret for en militærkommission, som general Mac Arthur har sendt til Formosa.
4. Den britiske Commenwealth conference i London afsluttes. Der er vedtaget et udkast til bestemmelser for rådet om teknisk samarbejde, som skal oprettes i Colombo. Deltagerlandene vil yde £ 8 millioner i 3 år, begyndende 1/7 1951, til økonomisk udvikling i syd og sydøst-Asien.

   Det amerikanske udenrigsministerium offentliggør en noteudveksling med Tyrkiet, hvorved dette land modtager opfordringen til at „forbinde sig med" NATOs forsvarsplaner i Middelhavet.
5. Den kommunistisk ledede strejke i Wien afblæses.
6. Under F.N. troppernes offensiv i Korea passerer de første sydkoreanske patruljer den 38te breddegrad.
7. I den kinesiske provins Sinkiang oprettes to kinesisk-russiske selskaber med det formål at overtage udvindingen af olie og metaller.

   Den såkaldte Acheson-sikkerhedsplan, der støttes af U.S.A., England, Frankrig, Canada, Tyrkiet, Filippinerne og Uruguay, offentliggøres. Den går ud på, at 7 medlemmer af Sikkerhedsrådet altid kan 1) indkalde Plenarforsamlingen til ekstraordinært møde med det formål at nedsætte en iagttagerkommission i ethvert truet område, og 2) opfordre alle medlemsstater til at opstille styrker, der kan anvendes af F.N. Formålet med planen er at kunne omgå vetoretten i Sikkerhedsrådet i tilfælde af en krise.

   Tyrkiet vælges til ikke-permanent medlem af F.N.s Sikkerhedsråd.

   F.N.s plenarforsamling vedtager 8-magts forslagene, der bemyndiger F.N. tropperne til at gå over den 38te breddegrad.
9. Dr. Heinemann, indenrigsministeren i regeringen Adenauer, demissionerer p. gr. af uenighed med det øvrige ministerium om Vesttysklands oprustning; afløses af den kristelig demokratiske Dr. Robert Lehr.
10. Kina afslutter en handelstraktat med Østtyskland, der skal levere industrielle færdigvarer mod råstoffer.
11. Peking radio angriber F.N.s beslutning om at overskride 38te breddegrad i Korea og erklærer med en udenrigsministeriel embedsmand som kilde, at Kina

„ikke kan forholde sig passiv i en alvorlig situation, skabt ved U.S.A.s og dets forbundsfællers invasion i Korea".

Den republikanske rådgiver i det amerikanske State Department, John Foster Dulles, afholder konferencer i New York med medlemmer af kommissionen for det fjerne Østen om en fredstraktat med Japan.

12. Det italienske parlament vedtager en lov om jordreform, hvorved 1.750.000 acres i Syditalien skal udstykkes til bønder med for lidt jord.

Den hollandske forsvarsminister Dr. Schokking demissionerer.

F.N.s midlertidige Koreakommission vedtager at henstille til F.N. kommandoen i Korea, at Syngman Rhes regeringsmyndighed begrænses til Sydkorea.

13. Den ungarske vicekrigsminister general Nogradi oplyser i en tale, at hæren er blevet renset for „fjendtlige og imperialistiske officerer".

Franske tropper rømmer grænseposten Thatke i det nordlige Vietnam som følge af angreb fra Viet Minh tropper.

14. Said Pasha el Mufti danner regering i Jordan.

15. Ved valgene i Østtyskland (undtagen Berlin) afgiver 99.44 % af vælgerne deres stemmer, og heraf afgives 99.58 % for den nationale front.

Præsident Truman mødes på øen Wake med general MacArthur for at diskutere Korea, Japan og i almindelighed U.S.A.s politik i Stillehavet.

16. En indonesisk-amerikansk økonomisk overenskomst underskrives. Den sikrer Indonesien amerikansk økonomisk og teknisk assistance indenfor offentlig sundhed, landbrug, fiskeri, industri og undervisning.

17. De ægyptiske oppositionspartier udsteder en deklaration til kong Farouk, hvori anføres, at landet befinder sig i en kritisk periode på grund af vanstyre og korruption. En revolution truer, hvis ikke kongen selv skaber orden og genopretter forfatningsmæssige tilstande.

En lov om selvstyre for Ålandsøerne trækkes tilbage i den finske rigsdag, efter at den russiske ambassadør har overrakt regeringen et memorandum om sagen.

18. Den franske finansminister Petsches og forsvarsminister Mochs besøg i Washington resulterer i, at U.S.A. lover Frankrig militære forsyninger til et beløb på 2675 millioner dollars.

F.N. tropper erobrer den nordkoreanske hovedstad Pyongyang.

19. Det australske parlament vedtager Loven om opløsning af det kommunistiske parti.

Den engelske finansminister Sir Stafford Cripps demissionerer af helbredsgrunde og efterfølges af Hugh Gaitskell.

Det første større plan på grundlag af „point four" lovgivningen afsluttes mellem U.S.A. og Persien. U.S.A. yder 500.000 dollars i det første år til opbjælpning af levestandarden i landbrugsområderne.

20. Den vesttyske Kansler Adenauer tilslutter sig i en tale tanken om en europæisk hær, men afviser en særlig tysk hær.

21. Cominformlandenes udenrigsministre afholder et 2-dages møde i Prag om det tyske spørgsmål og vedtager en resolution, der forlanger en erklæring fra de 4 stormagter om, at de ikke vil remilitarisere Tyskland; at de vil fjerne alle hindringer for en tysk fredsøkonomi og hindre en genopbygning af Tysklands krigspotentiel; at de øjeblikkelig vil afslutte en tysk fredstraktat og gennemføre Tysklands enhed; at de vil danne et forfatningsgivende råd for hele Tyskland med ligelig repræsentation for Øst og Vest.

22. Den østtyske præsident Pieck og ministerpræsident Otto Grotewohl mødes med ca. 1000 vesttyske politiske førere (kommunister, socialdemokrater og kristne demokrater) for at diskutere Tysklands samling og opposition mod de engelsk-

amerikanske planer om remilitarisering af Vesttyskland.

23. General MacArthur indsætter en civil administration af nordkoreanere i de erobrede dele af Nordkorea.

24. Kinesiske tropper indleder et militært angreb på Tibet.

Føreren for det socialdemokratiske parti i Vesttyskland Dr. Schumacher afviser enhver form for tysk oprustning.

25. Den franske Nationalforsamling støtter regeringen Plevens plan om en europæisk hær med 349 stemmer mod 235 og dens opposition mod tysk oprustning med 402 stemmer mod 168.

26. John Foster Dulles fører indledende forhandlinger med den russiske F.N. repræsentant Malik om en fredstraktat med Japan.

Den indiske regering protesterer overfor Pekingregeringen i anledning af den kinesiske invasion i Tibet.

F.N. tropper erobrer Chosan, 3 miles fra Manchuriets grænse.

27. O.E.E.C.s råd i Paris vedtager, at medlemslandene fra 1/2 1951 skal øge deres „frie" handel fra 60 % til 75 %.

Den franske nationalforsamling vedtager at udvide den militære tjenestetid til 18 måneder.

28. I en tale i Milano tilslutter den italienske udenrigsminister grev Sforza sig den franske plan om en europæisk hær.

29. Den polske zloty revalueres, således at dens værdi bringes i overensstemmelse med den russiske rubel. 100 gamle zlotys omveksles med 1 ny zloty, mens indskud i banker og andre opsparinger omveksles i forholdet 100 til 3.

Kong Gustaf V af Sverige dør og efterfølges af kong Gustaf VI.

30. I Pekings radio udtales, at „det kinesiske folk er nødsaget til at hjælpe det koreanske folk".

Pekingregeringen afviser den indiske regerings protestnote og henviser til, at Tibet er et indre kinesisk spørgsmål.

De første rapporter om kinesiske troppers indgriben på nordkoreansk side i Koreakrigen.

Ben Gurion danner koalitionsregering i Israel.

November 1950

1. F.N.s plenarforsamling vedtager til trods for Sovjetunionens modstand at forlænge Trygve Lies periode som generalsekretær med 3 år.

I Washington forsøger 2 puertoricans et attentat på præsident Truman.

2. I et memorandum til den franske regering udtaler sultanen af Marokko, at en revision af overenskomsten fra 1912 er det væsentligste problem mellem Frankrig og Marokko.

F.N. tropperne i Nordkorea indleder et tilbagetog på grund af voksende kinesisk intervention.

3. Europarådets udenrigsministerkomite mødes i Rom og vedtager at undgå diskussion af den konsultative forsamlings vedtagelse om dannelse af en europæisk hær, samt at bifalde konventionen om menneskerettigheder.

F.N.s plenarforsamling vedtager Achesonplanen, og Ruslands krav om gennemførelse af chartrets militære bestemmelser samt opfordringen til 5-magts forhandlinger om den politiske spænding i verden.

I en note til Frankrig, England og De forenede Stater opfordrer Sovjetunionen til en 4-magts konference om det tyske spørgsmål på grundlag af Prager-resolutionen.

4. I Teheran underskrives en russisk-persisk handelsoverenskomst.

Med 38 stemmer mod 10, mens 12 undlader at stemme, vedtager F.N.s plenarforsamling at ophæve den diplomatiske boycot af Spanien.

5. General MacArthur konstaterer i et ofofficielt kommunique, at kinesiske tropper kæmper i Nordkorea.
6. Kongen af Nepal søger tilflugt i Indien og kronprinsens anden søn proklameres som konge.
7. Ved Kongresvalgene i U.S.A. bliver resultatet:
   Repræsentanternes Hus:
   Demokraterne 234 mandater (før 258).
   Republikanerne 199 mandater (før 169).
   Senatet:
   Demokraterne 49 mandater (før 53).
   Republikanerne 47 mandater (før 42).
8. F.N.s Sikkerhedsråd vedtager at opfordre Pekingregeringen til at deltage i Rådets diskussion af general MacArthurs rapport om kinesisk intervention i Koreakrigen.
9. Den belgiske udenrigsminister van Zeeland meddeler, at Beneluxlandene har besluttet at genoptage fredstids forhold med den vesttyske republik.
10. I et møde i det østrigske kontrolråd anklager vestmagternes repræsentanter den russiske repræsentant, general Sviridov for at have blandet sig i Østrigs politiforhold. Sviridov hævder at have gjort det i de demokratiske elementers interesse.
11. Jugoslavien afbryder den diplomatiske forbindelse med Albanien.

    Den kinesiske udenrigsminister Chou En-lai modtager F.N.s Sikkerhedsråds opfordring til at deltage i forhandlingerne om Formosa, men afviser deltagelse i diskussionen af MacArthurs rapport.
14. Efter længere tids arrestationer i Slovakiet arresteres sekretæren i det slovakiske kommunistiske parti Otto Sling.
15. Den amerikanske udenrigsminister Acheson udtaler, at hverken U.S.A. eller F.N. har planer mod Manchuriet, og at kinesiske interesser i grænseområdet vil blive iagttaget.

    Den franske nationalforsamling støtter et forslag om forøgelse af Europarådets myndighed med 353 stemmer mod 184. Den tidligere konsejlspræsident Reynaud erklærer, at årsagen til krisen i rådet er Englands uvilje mod at opgive noget af sin suverænitet.
16. Ved åbningen af det ægyptiske parlament udtales i trontalen, at forholdet til England i fremtiden må bygge på en fuldstændig engelsk rømning af Nildalen og dennes forening under den ægyptiske krone.

    Verdensfredskongressen, der oprindelig var planlagt til at mødes i Sheffield, men flyttedes til Warszawa, åbnes.
17. F.N.s plenarforsamling vedtager forslaget om oprettelse af staten Libyen i slutningen af 1951.
18. Den kinesiske regering protesterer til F.N. mod amerikanske flyvemaskiners overflyvning af kinesisk område og opfordrer Sikkerhedsrådet til at træffe foranstaltninger for at hindre udvidelse af konflikten og få U.S.A.s tropper trukket tilbage fra Korea.
20. Udenrigsminister Bevin udtaler i Underhuset, at England i forholdet til Ægypten vil holde sig til traktaten fra 1936, indtil den ændres ved fælles overenskomst.

    Ved valgene i landene Hessen og Württemberg-Baden i den vesttyske republik vinder socialdemokraterne 9 mens de kristelige demokrater taber 16 mandater i Hessen. I Württemberg-Baden vinder socialdemokraterne 3 og de kristelige demokrater taber 8 mandater. Socialdemokraternes fremgang formodes at skyldes deres modstand mod oprustningen.
22. I det engelske underhus meddeles, at afskibningen af tanks til Ægypten vil blive indstillet.
23. Europarådets konsultative forsamling vedtager en resolution, hvori den går ind for gennemførelsen af Schumanplanen samt gennemførelse af lignende planer i kulturelle, sociale og økonomiske samt forsvarsmæssige spørgsmål.

    Den franske nationalforsamling billiger med 337 stemmer mod 187 regeringen Plevens Indo-Kina politik, der

går ud på følgende: 1) styrkelse af de franske styrker, så de kan modstå angreb; 2) forberedelse sammen med U.S.A. og England af planer til imødegåelse af et kinesisk angreb; 3) at overbevise Vietnam om, at Frankrig accepterer dets selvstændighed uden forbehold.

24. Den amerikanske regering offenliggør indholdet af det memorandum om en japansk fredstraktat, som U.S.A. 26/10 havde overrakt den russiske regering og det questionnaire, som denne havde tilstillet U.S.A. 20/11. De to dokumenter viser fundamentale forskelle i de to regeringers opfattelse.

Europarådets konsultative forsamling vedtager med 83 stemmer mod 7, mens 19 afholder sig fra at stemme, et forslag om oprettelse af en europæisk hær.

Den vesttyske kansler Adenauer meddeler, at han har anmodet vestmagterne om at erstatte okkupationsstatuten med en sikkerhedspagt.

I Nordkorea indleder general Mac Arthur en almindelig offensiv med det formål „at afslutte krigen".

25. Den spanske Falanges avis *Arriba* udtaler, at den eneste juridiske og moralske løsning på spørgsmålet om Gibraltar er dets tilbagegivelse til Spanien.

26. Nordkoreanske og kinesiske tropper indleder en modoffensiv i Nordkorea, som tvinger F.N. tropperne til tilbagetog.

27. Den persiske *Majlis* forkaster af nationalistiske grunde et supplement til den engelsk-persiske olieoverenskomst fra 1949, hvorved Persiens olieindtægter ville forøges.

Ved valgene i Bayern får den kristne sociale Union 64 mandater (tidligere 100), socialdemokraterne 63 (54), det bayerske parti 39, flygtningepartiet 26 og De frie demokrater 12 (10).

28. Østtyskland og Polen ratificerer en overenskomst, hvorved Oder-Neisse linjen proklameres som den endelige grænse mellem de to lande.

Den græske premierminister Venizelos meddeler, at der er truffet en overenskomst med Jugoslavien om genoptagelse af fuld diplomatisk forbindelse mellem de to lande.

En delegation fra Pekingregeringen under ledelse af general Wu udtaler sig under F.N.s Sikkerhedsråds drøftelser af MacArthurs rapport om kinesisk intervention i Korea. Wu retter et voldsomt angreb på U.S.A.s Korea- og Formosapolitik.

Som følge af en misforståelse på præsident Trumans pressekonference udsendes en erklæring fra det hvide hus med det indhold, at atombomben kun kan anvendes efter præsidentens bemyndigelse, og at en sådan ikke er givet med hensyn til Koreakrigen.

29. Under en udenrigspolitisk debat i det engelske Underhus udtaler premierminister Attlee, med hensyn til atombombens eventuelle anvendelse i Korea, at en sådan beslutning efter den engelske regerings opfattelse kun kunne tages efter forudgående forhandling mellem de stater, som deltager i Koreaaktionen. Han oplyser yderligere, at han har foreslået præsident Truman at aflægge denne et besøg snarest muligt.

December 1950

2. Den østtyske ministerpræsident Otto Grotewohl opfordrer i et brev kansler Adenauer til drøftelser om et altysk forfatningsgivende råd.

Den franske ministerpræsident Pleven og udenrigsminister Schuman aflægger besøg i London for at forhandle med premierminister Attlee og udenrigsminister Bevin inden Attlees besøg i Washington.

F.N.s plenarforsamling vedtager planen, hvorved Eritrea skal have autonomi under den abessinske krone.

3. Ved kommunevalgene i Vestberlin får

Socialdemokraterne 44,7 % af stemmerne (1948: 64,5 %), de kristne demokrater 24,6 % (19,4 %), frie demokrater 23 % (16,1 %).

4. Samir Pasha el Rifae danner regering i Jordan.

Den engelske premierminister Attlee ankommer på besøg i Washington.

6. General Lattre de Tassigny udnævnes til fransk højkommissær og øverstkommanderende i Indo-Kina.

Det franske kabinet antager planen for en vesteuropæisk hær med tysk deltagelse, udarbejdet af den amerikanske formand — Spofford — for den nordatlantiske alliances stedfortræderråd.

8. Efter Truman—Attlee forhandlingerne udsendes et kommunique, hvori det bl. a. hedder, at begge lande er indstillet på at få krigen i Korea afsluttet ved forhandling på basis af et frit og uafhængigt Korea. M. h. t. Europa besluttedes, at der øjeblikkelig skal udnævnes en øverstkommanderende for de integrerede styrker, samt nært samarbejde m. h. t. råstofspørgsmål i forb. med oprustningen.

9. Den indokinesiske kejser Bao Dai udtaler, at efter de sidste overenskomster med Frankrig er Viet Nam fuldstændig selvstændigt.

12. Føreren for New Zealands arbejderparti og tidligere premierminister Peter Frazer afgår ved døden.

13. I London og Washington meddeles, at Marshallhjælpen til England vil ophøre 1/1 1951.

14. F.N.s plenarforsamling vedtager den politiske komites forslag om våbenstilstand i Korea. Våbenstilstandskommissionen skal bestå af plenarforsamlingens præsident Nasrollah Entezam (Persien), Sir Benegal Rau (Indien) og Lester Pearson (Canada).

15. De diplomatiske forhandlinger mellem England og Ægypten om 1936-traktaten bryder sammen.

Den republikanske gruppe i Kongressen vedtager med stort flertal en resolution, hvori kræves Dean Achesons afgang som udenrigsminister.

Rusland tilstiller den engelske regering en note, hvori hævdes, at oprustningen af Vesttyskland er i strid med Potsdamerklæringen og den engelsk-russiske traktat fra 1942. En lignende note sendes til den franske regering.

16. Præsident Truman erklærer nødstilstand i U.S.A. på grund af den trusel mod freden, som Ruslands og Kinas aggressive politik danner. Hæren vil blive øget til 3.5 millioner mand og våbenproduktionen fremskyndet.

Pekingregeringens udsending til F.N. general Wu afviser forslaget om våbenstilstand som et forsøg på at fortsætte den amerikanske agression. I stedet foreslår han tilbagetrækning af alle fremmede tropper fra Korea, den 7de amerikanske flådes tilbagetrækning fra Formosa og fuld anerkendelse af Kina i F.N.

18. NATOs udenrigsministerråd og forsvarskomité afholder møde i Bryssel. Efter afslutningen 19/12 udsendes et kommunique, hvoraf det fremgår, at det er blevet vedtaget at oprette en integreret hær for Vesteuropa under general Eisenhowers ledelse. Endvidere at medlemsstaterne skal fremskynde deres forsvarsforberedelser og at vesttyske styrker skal bidrage til Vesteuropas forsvar. U.S.A., Frankrig og England overdrages forhandlingerne med tyskerne.

Den østtyske præsident Pieck ankommer på officielt besøg i Warszawa.

20. Det belgiske II kammer vedtager en forsvarslov, hvorved hæren skal forøges til 150.000 mand i 1951.

Den tidligere republikanske præsident Hoover udtaler i en radiotale, at Europa skal udruste store styrker, inden amerikanske soldater og forsyninger bør sendes til Europa. Han foreslår, at U.S.A. skal gøre henholdsvis England og Japan-Formosa til sine bastioner for forsvaret af den vestlige halvkugle.

21. De allierede højkommissærer i Vesttyskland indleder forhandlinger med kansler Adenauer om den vesttyske oprustning,

idet de giver ham meddelelse om beslutningerne på NATOs møde i Bryssel.

22. Den kinesiske udenrigsminister Chou En-lai afviser F.N.s våbenstilstandsforslag for Korea.

England, U.S.A. og Frankrig besvarer den russiske opfordring af 3/11 til at afholde en 4-magts konference om Tyskland. De afviser Prag-resolutionen som grundlag for en dagsorden og foreslår indkaldelse af en foreløbig konference for at diskutere en dagsorden, der omfatter alle vigtige internationale problemer.

23. Evakueringen af F.N.-tropperne fra brohovedet ved Hungnam i Nordøstkorea afsluttes.

26. På grund af modstand i *Majlis* trækker den persiske regering sit forslag om en supplerende overenskomst med Anglo-Iranian Oil Company tilbage. Finansministeren afviser nationalisering af kilderne som upraktisk.

27. Den hollandsk-indonesiske konference om West Guinea, som begyndte 4/12, afsluttes uden resultater.

28. I Delhi afsluttes en overenskomst mellem U.S.A. og Indien, hvorved der indledes et „Point Four" program i Indien. Indtil 30/6 1951 bevilger U.S.A. 1.200.000 dollars.

Kinesiske tropper går over den 38te breddegrad.

29. I et aide-memoire til den russiske regering afviser den amerikanske regering de russiske synspunkter på den japanske fredstraktat.

John Foster Dulles, den republikanske rådgiver for udenrigsminister Acheson, afviser den tidligere præsident Hoovers isolationistiske synspunkter.

30. Den franske nationalforsamling vedtager rustningsbudgettet på 355.000 millioner frcs.

31. I et Nytårsbudskab til det japanske folk udtaler general MacArthur, at hvis den internationale lovløshed fortsætter, må Japan genoprustes.

Pakistans premierminister Liaquat Ali Khan meddeler, at han ikke vil deltage i den kommende Commonwealth konference i London, da Kashmirspørgsmålet ikke er sat på dagsordenen.

DANMARK

Oktober 1950

1. Finansminister Viggo Kampmann indskærper i et cirkulære til samtlige ministerier og styrelser, at der overalt må vises sparsommelighed med statens midler.

Dansk Røde Kors' delegeretmøde tager betænkningen fra det af socialministeren nedsatte undersøgelsesudvalg til efterretning, og hovedbestyrelsen opfordrer kommandør Hammerich til at fortsætte som præsident.

3. Rigsdagens 102. ordinære samling åbnes med en programtale af statsminister Hedtoft.

I landstinget genvælges det hidtidige præsidium.

4. Folketinget godkender samtlige mandater og foretager valg af præsidium. Til formand vælges Gustav Pedersen (s.) og til 1., 2., 3. og 4. næstformand Arnth Jensen (v.), Victor Larsen (k.f.), Jørgen Jørgensen (Lejre) (r.v.) og Hans Hansen (Rørby) (rf.).

Finansminister Viggo Kampmann fremsætter forslag til finanslov for 1951—52, der viser et overskud på 12.5 mill. kr. – indtægter 2163.4 og udgifter 2150.9 mill. kr. I 1949—50 var overskudet ifl. statsregnskabet 17.5 mill. kr., men samtlige indkomster til staten og udligningsfonden oversteg de samlede udgifter til driften og anlægsvirksomheden med 150

mill. kr. For 1950—51 regnes med balance mellem samlede indtægter og udgifter.

Finansministeren genfremsætter derefter forslagene om værneskat og forsvarslån, idet han udtaler håbet om, at der i udvalget vil blive lejlighed til en samlet forhandling om de skatter og afgifter, det vil blive nødvendigt at gennemføre af hensyn til valutasituationen.

I en dansk-italiensk vareudvekslingsaftale for perioden 15. oktober 1950—14. oktober 1951 er der for danske eksportvarer, som er underkastet importkontrol i Italien, aftalt kontingenter til en værdi af 47 mill. kr., og for italienske varer, der er underkastet importkontrol i Danmark, kontingenter til en værdi af 68 mill. kr. Herudover regnes der med en eksport af danske varer til Italien på ca. 50 mill. kr. og en import fra Italien på ca. 10 mill. kr. Iøvrigt bestemmes det, at vareomsætningen for fremtiden skal foregå på clearingbasis, således at samhandelen på varebyttebasis ophører.

5. Handelsminister H. C. Hansen fremsætter i fkt. forslag om uændret forlængelse af prisloven for et år. Han oplyser i en oversigt over den økonomiske udvikling, at valutaunderskudet for 1950 nu anslås til 500 mill. kr. mod 350 mill. kr. i august, og at Danmark inden udgangen af 1950 vil have udnyttet en væsentlig del af sin guldfri kreditkvota i den europæiske betalingsunion.

8. Kommandør Hammerich meddeler, at han fastholder sin beslutning om at træde tilbage som præsident for Dansk Røde Kors.

11. Winston Churchills besøg i Danmark, hvorunder han er blevet ridder af elefanten og æresdoktor ved Københavns universitet, afsluttes med en politisk tale i KB-hallen.

12. Under finanslovdebatten i fkt. angriber Erik Eriksen (v.) stærkt regeringen, fordi den har fremsat forslaget om værneskat i samme skikkelse som i august, skønt det er afvist først af rigsdagens flertal og dernæst af vælgerflertallet.

14. Ved folketingsvalget på Færøerne vælges Johan Poulsen, sambandspartiet, og Mohr Dam, socialdemokratiet, med henholdsvis 1652 og 1370 stemmer. Selvstyrepartiet opnår godt 500 stemmer, medens folkeflokken ikke opstiller.

16. Med Jugoslavien aftales for tiden 1. okt. 1950—30. sept. 1951 en import på ca. 21 mill. kr. og en eksport på ca. 7 mill. kr., idet merimporten dækkes af tidligere industrieksport.

17. I en ny handelsaftale mellem Danmark og Vesttyskland for tiden 1. november 1950—31. oktober 1951 regnes med en dansk eksport på 830 mill. kr., deraf for 775 mill. kr. landbrugsvarer. Importen af frilistevarer anslås til 350—400 mill. kr., hvortil kommer et beløb på 250 mill. kr. for bundne varer og kontingenterede færdigvarer for ca. 68 mill. kroner.

Det meddeles, at 15 af de tyske krigsforbrydere, der afsoner deres straf i danske fængsler, er blevet benådet og vil blive udvist. Samtidig er justitsministeren ved kgl. anordning blevet bemyndiget til at bestemme, at de øvrige tyske krigsforbrydere, der afsoner deres straf her i landet, skal sendes til Tyskland til videre afsoning. To af de sidstnævnte har protesteret mod flytningen, og anordningen skal derfor prøves ved domstolene, inden den føres ud i livet.

Handelsminister H. C. Hansen udtaler i fkt., at han er villig til at forhandle med rigsdagens vareforsyningsudvalg om valgfrihed mellem smør og margarine, og at han er stemt for ophævelse af den gældende zoneordning for bilkørsel.

18. Under finanslovdebatten foreslår Erik Eriksen på venstres og de konservatives vegne en dagsorden, hvori fkt. opfordrer regeringen til som udtryk for sin samarbejdsvilje at modtage sådanne ændringer til forslaget om værneskat, at skattefradragsretten bevares og skattepligten udvides, og at søge en anden form for finansiering af forsvaret end det foreslåede tvangslån. Efter at Poul Hansen (Kalundborg) (s.) har fore-

slået en dagsorden med samme indhold plus en tilføjelse om, at fkt. erkender nødvendigheden af at tilvejebringe dækning af de vedtagne forsvarsbevillinger, trækker Erik Eriksen sit forslag tilbage, og Poul Hansens dagsorden vedtages med 111 stemmer mod 7 (k.), medens 20 (r.v. og rf.) undlader at stemme. Endvidere vedtager fkt. med 112 stemmer mod 18 (r.v. og k.) — 11 rf. undlader at stemme — en af s., v. og k.f. stillet dagsorden, der godkender regeringens stilling på det nordatlantiske råds møde i New York den 26. september til forslaget om at oprette en fælles forsvarsstyrke i Europa.

19. I et retsmøde i Nymindegab-sagen afgiver den af forsvarsministeriet nedsatte kommission (Nimskov-kommissionen) en erklæring, hvori den beklager at have benyttet udtrykket „bevidst vildledende" om hærens bygningstjenestes kontroloverslag, på hvilket grundlag oberst Wulff, oberstløjtnant Ehrenskjöld og civilingeniør Ejrnæs blev fritaget for tjeneste.

20. Den østrigske forbundskansler Leopold Figl og vicekansleren Adolf Schärf aflægger besøg i København.

Forsvarsminister Rasmus Hansen afrejser til U.S.A. for at føre forhandlinger om forslaget om oprettelse af en fælles europæisk atlantpagthær.

Ungdomskommissionen offentliggør sin 12. betænkning, der handler om ungdommens friluftsliv.

21. Det meddeles, at Danmark hidtil har fået bevilget 240 mill. $ i Marshallhjælp, deraf 31 mill. $ som lån.

22. Flygtning nr. 100.000 forlader Slesvig-Holsten med et af de danske transporttog.

24. Forsvarsministeriet anmoder oberst Wulff, oberstløjtnant Ehrenskjöld og civilingeniør Ejrnæs, der på grund af sigtelsen mod hærens bygningstjeneste efter egen anmodning har været fritaget for tjeneste, om snarest at genoptage denne.

Arbejds- og boligministeriet indfører indskrænkninger i ydelsen af statslån til opførelse af parcel- og rækkehuse.

25. Som svar på en forespørgsel i fkt. af Oluf Pedersen (rf.) erklærer handelsminister H. C. Hansen, at han ikke kan gå med til en ophævelse af smørrationeringen. Oluf Pedersen foreslår derefter en dagsorden, hvori fkt. opfordrer ministeren til straks at ophæve smørrationeringen, medens Pinstrup (v.) på venstres og de konservatives vegne stiller en dagsorden, der henstiller til handelsministeren snarest muligt at ophæve smør- og fedtstofrationeringen. Handelsministeren afviser begge disse forslag, men erklærer, at regeringen kan modtage en dagsorden af Jørgen Jørgensen (r.v.), der opfordrer regeringen til straks at gennemføre valgfrihed mellem smør og margarine, medens spørgsmålet om ophævelse af al fedtstofrationering indgår i de stedfindende valutamæssige overvejelser med det formål at nå til afvikling af rationeringen, når dette må anses for forsvarligt. Thorkil Kristensen (v.) erklærer, at det er uforsvarligt at ophæve rationeringen, før der er skabt sikkerhed for, at der vil blive tilvejebragt balance i landets økonomi, og at en afstemning, der går regeringen imod, ikke bør få politiske konsekvenser, og Tesdorpf (k.f.) slutter sig hertil. Ved afstemningen forkastes Jørgen Jørgensens dagsorden med 69 stemmer (v., k.f. og rf., heriblandt også Thorkil Kristensen og Tesdorpf) mod 68 (s. og r.v.), medens 7 k. undlader at stemme, og Pinstrups dagsorden vedtages derefter med 69 stemmer (v., k.f. og rf.) mod 57, medens 18 (k. og hovedparten af de radikale) undlader at stemme.

Statsminister Hedtoft erklærer, at afstemningerne under almindelige forhold øjeblikkelig ville have medført politiske konsekvenser, men at regeringen i betragtning af de særlige forhold og under hensyn til de af enkelte medlemmer afgivne erklæringer vil tage den foreliggende situation op til overvejelse.

26. Statsminister Hedtoft indgiver ministeriets demissionsbegæring og anbefaler,

at kongen rådfører sig med venstre, konservative og retsforbundet.

27. Kongen modtager repræsentanter for v., k.f., rf. og r.v. Venstre tilråder, at så mange partier som muligt bliver repræsenteret i det nye ministerium, k.f. peger på, at en atlantpagtregering af s., v. og k.f. ville blive en stærk regering, men at k.f. er rede til at forhandle om en regering af v. og k.f., og rf. erklærer, at det vil være naturligt først at forsøge at danne en ren venstreregering. De radikale fremhæver, at ingen mulighed bør lades uforsøgt for at regeringsdannelsen kan komme til at hvile på så holdbart grundlag som muligt.

Kongen opfordrer derefter Erik Eriksen (v.) til at forsøge at danne en regering på bred basis, og Erik Eriksen skitserer overfor s. et udkast til arbejdsprogram for en regering af v., k.f. og s. Statsminister Hedtoft erklærer, at han ønsker at forelægge udkastet for socialdemokratiets hovedbestyrelse i et møde den 30. oktober, men fra venstres side betragtes derefter yderligere forhandling med s. som håbløs, og efter at Erik Eriksen og Ole Bjørn Kraft (k.f.) har gjort kongen bekendt med de førte forhandlinger og erklæret, at v. og k.f. er rede til at overtage regeringen, modtager Erik Eriksen kongens opfordring til at danne det nye ministerium.

28. Ministeriet Erik Eriksen får flg. sammensætning:

fhv. landbrugsminister Erik Eriksen (v.) statsminister,
fhv. forsvarsminister Ole Bjørn Kraft (k.f.) udenrigsminister,
fhv. finansminister Thorkil Kristensen (v.) finansminister,
folketingsmand Ove Weikop (k.f.) handelsminister,
byretsdommer Helga Pedersen (v.) justitsminister,
fhv. minister H. Hauch (v.) landbrugsminister,
folketingsmand Aksel Møller (k.f.) indenrigs- og boligminister,
folketingsmand Poul Sørensen (k.f.) arbejds- og socialminister,
fhv. forsvarsminister Harald Petersen (v.) forsvarsminister,
redaktør Knud Ree (v.) fiskeriminister,
fhv. arbejds- og socialminister Jens Sønderup (v.) kirkeminister,
folketingsmand Victor Larsen (k.f.) minister for off. arbejder, og
folketingsmand Flemming Hvidberg (k.f.) undervisningsminister.

30. Det meddeles, at Nationalbanken standser genbelåning af byggelån.

Fhv. statsminister Hedtoft angriber statsminister Erik Eriksen for den måde, hvorpå han udførte det hverv, kongen havde pålagt ham: at undersøge muligheden af en ny regeringsdannelse på bred basis.

31. Regeringen nedsætter et økonomiudvalg under ledelse af finansminister Thorkil Kristensen. De øvrige medlemmer er landbrugsminister Hauch, indenrigsminister Aksel Møller, handelsminister Weikop og fiskeriminister Knud Ree.

November 1950

1. Nationalbanken meddeler, at den fra og med 2. nov. forhøjer diskontoen fra 4½ til 5 %.

Detailpristallet for oktober viser en stigning på 10 points til 333. Stigningen siden devalueringen i sept. 1949 udgør herefter 26 points.

Finansminister Thorkil Kristensen og handelsminister Weikop udtaler, at regeringen er enig med Nationalbanken i nødvendigheden af at forhøje diskontoen.

4. Udenrigsministeriet offentliggør „Aktstykker vedr. de tyske flygtninge i Danmark 1945—49". Det oplyses heri, at Danmark den 5. maj 1945 husede godt 200.000 tyske flygtninge, og at den samlede udgift har udgjort ca. 500 mill. kr.

5. Fhv. forsvarsminister Rasmus Hansen vender hjem fra forsvarsforhandlingerne i Washington og aflægger rapport til forsvarsminister Harald Petersen.

7. Statsminister Erik Eriksen erklærer i sin programtale i fkt., at regeringen i sine bestræbelser for at tilvejebringe balance i landets økonomi vil lægge hovedvægten på finanspolitiske foranstaltninger. Arbejdet for at opnå besparelser på statsbudgettet vil energisk blive fortsat, og herudover mener regeringen at måtte inddrage ca. 500 mill. kr. årligt foruden værneskatten.

   Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter derefter forslag om optagelse af forsvarslån på 150 mill. kr., forslag om bunden opsparing for personer for skatteåret 1951—52, forslag om tillægsindkomstskat for 1951—52 af ikke-forsørgere og forslag om merindkomstskat for personer for 1951—52.

   Smør- og margarinerationeringen ophæves, og anvendelsen af vegetabilske olier til andre formål end margarine frigives.

8. På et møde i Oslo mellem trafikministrene fra Norge, Sverige og Danmark opnås enighed om, at de tre skandinaviske luftfartsselskaber (DNL, ABA og DDL) samles i eet selskab, SAS.

   Fkt. vedtager enstemmigt det af regeringen Hedtoft fremsatte forslag om et ekstraordinært tillæg på ialt 16.3 mill. kr. til alders- og invaliderentenydere.

9. Ved lagtingsvalget på Færøerne opnår folkeflokken 8 mandater (uforandret) og et nyt løsrivelsesparti 2 mandater. Sambandspartiet får valgt 7 (+ 1), selvstyrepartiet 2 (uforandret) og socialdemokratiet 6 (+ 1). Valgdeltagelse 61.7 %.

   Nationalbankdirektør Holger Koed afgår ved døden, 57 år gl.

10. Under folketingets 1. behandling af skatteforslagene hævder H. C. Hansen (s.), at landbruget slipper for billigt og foreslår en ekstraordinær grundskyld.

    Fibiger vælges til 2. næstformand i fkt. i stedet for trafikminister Victor Larsen.

14. Landstinget vedtager forslaget om uændret forlængelse af prisloven til 15. nov. 1951, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

18. Efter at der i folketingsudvalget om de direkte skatter er opnået enighed om hovedlinierne for skattepolitikken mellem de fire „gamle" partier, fremsætter finansminister Thorkil Kristensen i fkt. forslag om forhøjelse af bestående og indførelse af nye forbrugsafgifter med et anslået årligt provenu af ca. 300 mill. kr.

    For de direkte skatters vedkommende går forliget ud på, at forslagene om en tillægsindkomstskat for ikke-forsørgere og om en merindkomstskat bortfalder og erstattes af en tillægsindkomstskat for skattepligtige indtægter over 14.000 kr., og at den bundne opsparing også skal omfatte selskaber. Endelig er der mellem s., v. og k.f. opnået enighed om at gennemføre forslaget om værneskat med visse ændringer.

19. Rigsdagen færdigbehandler i løbet af søndagen forbrugsafgiftsforslagene, der vedtages med en række ændringer. Vedtagelsen sker i begge ting imod kommunisternes og retsforbundets stemmer, idet dog også de radikale stemmer mod forhøjelsen af vægtafgiften på motorkøretøjer. (Om enkeltheder i lovene, om de ved behandlingen skete ændringer samt om de økonomiske forhandlinger iøvrigt, se „Økonomi og Politik" 1950, hefte 3, s. 292 ff).

20. Det meddeles officielt, at udenrigs- og handelsministrene fra Danmark, Norge og Sverige samt den islandske gesandt i København på et møde i København har drøftet aktuelle problemer af fælles interesse for de nordiske lande. Der var enighed om at fortsætte og udbygge det nordiske samarbejde indenfor O.E.E.C. og om at fortsætte forhandlingerne om overførsel af elektrisk kraft fra Norge via Sverige til Danmark. Endvidere drøftede man samarbejdet på det toldpolitiske område, og der var enighed om at anmode det fælles nordiske udvalg for økonomisk samarbejde om at

udrede mulighederne for et toldpolitisk samarbejde inden for begrænsede områder af erhvervslivet.

22. En dansk-fransk vareudvekslingsaftale for tiden 1. nov. 1950—30. sept. 1951 underskrives i Paris. Ved aftalen, der ikke omfatter varer, der er på friliste i importlandet, fastsættes kontingenter for en dansk eksport til Frankrig, Nordafrika og Frankrigs oversøiske besiddelser til en værdi af ca. 200 mill. kr. og en fransk eksport til Danmark til ca. 140 mill. kr.

Lagtinget vælger folkeflokkens leder, Thorstein Petersen, til formand og folketingsmand Johan Poulsen, sambandspartiet, til viceformand.

24. Dansk-engelske forhandlinger i København om baconprisen ender, uden at der opnås enighed, men der vil blive optaget nye forhandlinger senere på året. Det meddeles, at der fra engelsk side blev tilbudt en prisforhøjelse på 3¾ %, men at eksport-svineslagteriernes salgsforening fastholdt kravet om en forhøjelse på 7½ %.

Vicedirektør Svend Nielsen udnævnes til kongevalgt medlem af og formand for Nationalbankens direktion i stedet for afdøde Holger Koed.

Rigsdagen færdigbehandler forslagene om værneskat og optagelse af forsvarslån, der vedtages mod det radikale venstres, retsforbundets og kommunisternes stemmer, samt forslagene om bunden opsparing og tillægsindkomstskat, der vedtages mod retsforbundets og kommunisternes stemmer. Forinden afstemningen i fkt. erklærer Gregersen (rf.), at rf. ikke ville modsætte sig, at der skaffedes midler til forsvaret ved en direkte skat, såfremt man ville bygge forsvaret på frivillighed.

I landstinget imødegår finansministeren kritikken af, at den bundne opsparing, hvis varighed i fkt. er blevet begrænset til 8 år, foregår ved, at beløbet indbetales i bank eller sparekasse, således at disses likviditet ikke formindskes.

27. Det danske kongepar afrejser til Frankrig på officielt besøg.

28. I et cirkulære til kommunalbestyrelserne bestemmer indenrigsministeriet, at parcel- og rækkehuse, hvortil håndværkerudgifterne overstiger visse beløb, ikke kan finansieres i henhold til byggestøttelovgivningen. Samtidig forhøjes ydelserne for byggestøttelån.

Rigsdagens vareforsyningsudvalg giver tilslutning til, at der udstedes forbud mod bygningsreparationsarbejder i tiden 1. april—1. okt. 1951. Forbudet omfatter Storkøbenhavn, Odense og Århus med omegnskommuner samt Roskilde og Svendborg, men kan evtl. udvides til også at omfatte andre kommuner.

29. Ved folketingets 2. behandling af ligningsloven nedsættes aldersgrænsen for hjemmeværende børn, som skal ansættes selvstændigt til indkomstskat, fra 18 til 16 år.

30. Statsminister Erik Eriksen udtaler til Reuter, at det ikke er nogen hemmelighed, at den danske regering mener, at det er regeringen i Peking, der burde repræsentere Kina i FN. Den danske regering ser derfor med tilfredshed, at en repræsentant for regeringen i Peking deltager i debatten om Korea i sikkerhedsrådet. Hvis Kinas aktion kun er af defensiv karakter, burde det ikke være umuligt at finde en løsning.

I Warzawa underskrives en dansk-polsk handelsaftale for tiden 1. okt. 1950—30. sept. 1951. Polen giver tilsagn om kulleverancer på indtil 2 mill. tons mod danske skibe.

December 1950

4. Boligministeriet nedsætter en kommission til forbedring af samfærdselen i hovedstadsområdet med fhv. minister Johs. Kjærbøl som formand.

5. Under finanslovdebatten i fkt. giver udenrigsminister Ole Bjørn Kraft en redegørelse for den internationale situation, og indenrigs- og boligminister Aksel Møller behandler boligsituationen og civilforsvaret, der nu må genopbygges på grundlag af erfaringerne fra krigens tid.

Det meddeles, at indenrigs- og boligminister Aksel Møller har iværksat en undersøgelse af foreningen „Socialt Boligbyggeri"s finansielle stilling.

8. Fhv. handelsminister Axel Kristensen nedlægger sit folketingsmandat på gr. af sygdom.

10. I sin tale ved Københavns Journalistforbunds stiftelsesfest erklærer statsminister Erik Eriksen, at de politiske partier under en eller anden form må tage hele spørgsmålet om priser, lønninger og avancer op til indgående behandling.

12. Reuter meddeler fra Cairo, at Danmark sammen med England og Frankrig har protesteret over for Ægypten mod dets indgreb i den frie passage gennem Suezkanalen.

13. På et møde i Fællesrådet for Grundejerforeningerne i Storkøbenhavn rettes voldsomme angreb mod indenrigs- og boligminister Aksel Møller for fremsættelse af forslaget om forlængelse af huslejeloven i 11 måneder.

14. Fkt. vedtager ved 3. behandling med 77 stemmer mod 12 (rf.) forslag om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

15. Inden rigsdagen tager juleferie, færdigbehandler den forslagene om forlængelse af boliglovgivningen og det skandinaviske luftfartssamarbejde, endvidere forslag om afgift af gamle biler, der udskiftes med nye, og forslaget til ligningslov, hvor finansministeren i landstinget afviser et fra flere sider udtalt ønske om en forøgelse af det fradragsberettigede forsikringsbeløb, men erklærer sig villig til at drøfte spørgsmålet i et udvalg.

Udenrigsministeren meddeler det udenrigspolitiske nævn, at det er regeringens hensigt med det første at søge en dansk gesandt akkrediteret i Spanien.

Færøernes nye landstyre består af lagmand Djurhuus, sambandspartiet, og Thorstein Petersen og Rikkard Long, folkeflokken. De to partier har besluttet at henlægge alle politiske stridsspørgsmål dem imellem for den kommende fireårige lagtingsperiode.

17. Fiskeriminister Knud Ree udtaler, at han tror at turde sige med sikkerhed, at der ikke vil finde flere henrettelser sted i Danmark i henhold til straffelovstillæget.

20. Nye dansk-engelske baconforhandlinger i London afsluttes med det resultat, at prisen forhøjes med 5½ % i perioden 1. januar—30. september 1951.

21. De samvirkende Fagforbunds forretningsudvalg offentliggør en udtalelse, hvori man vender sig imod, at den automatiske lønregulering for arbejdere og tjenestemænd sættes ud af kraft.

28. Det meddeles, at Danmark ved udgangen af 1950 vil have opbrugt sin guldfri kredit i den europæiske betalingsunion (270 mill. kr.).

Det meddeles, at arbejds- og socialministeriet har udsendt et cirkulære om begrænsning af det offentliges civile anlægsarbejder.